

bije rupice za dugmad, traku, od posebnog materijala sačinjeno prsluče i kopče? Glatke, isečene večernje cipele nas podsećaju na razliku između ruku i nogu (ukoliko smo ih inače zaboravili): dečja ruka biće nezgrapna ako joj umesto rukavice sa pet prstiju navuku kesu, a ženska noga, naprotiv, biće britko zgodna ako se svi prstići stegnu u jedne jedine tesne korice. Glupa golenjača se u tankovrhnj balskoj cipeli preobražava u izdužen, ovalan dragulj: i deo iznad gležnjeva, i meso neposredno kod prstiju, možda i deo samih prstiju (pri čemu naravno već i čarapa ima izvesnog udela) priključuju se naglom kratkom području golenjače i tako stvaraju dugu i blagu svilenu kosu, kao da stopalo nije zaseban anatomski blok, već samo jedinstvena padina na svetu koja otpočinje ispod kolena i završava se pri vrhu cipele. Jedna od osnovnih vrednosti cipele jeste upravo to progonstvo stopala: nema zahvalnijeg i pikantnijeg geometrijskog zadatka nego srazmerno malo plohu jednog višepovršinskog kolonastog oblika izolovati od ostalih, da bi se na taj način zaboravilo da se iza te male parcele izbočuju jedna druga besmisleno dolepljena površina, a da umesto nje nastaje optička varka po kojoj se mala ploha nastavlja s naznačenim pregibom sve do u beskonačnost, kao što se i izvan izolacionog prstena veronskog amfiteatra bestidna zaobljenost još veoma dugo nastavlja. Uske večernje cipele zaboravljaju zoološki blunder nožnog prsta. Ako posmatramo obnaženu žensku nogu, dužinu prstiju odnosi se prema stopalu u razmeri jedan prema tri, — takva je samo u ramu sličnoj večernjoj cipeli (misterija), kao jedan prema dvadeset, možda nula prema beskonačnom: potkolenica, gležanj, koleno, kapna predstavljaju većitu padinu bez početka i kraja. Pri tom, nagib tela ostavlja utisak strelasto prave kosine, naspram sklonosti druge cipele prema ležećem S. Kao što na mističan način nožni prsti (1:3!) sada mogu da stanu pod nekolikomilimetarsku traku, na isto tako mističan način stopalo koje pada pod uglom od trideset stepeni izgleda kao da sa osamdeset pet stepeni klizi od pete ka zemlji, stopalo i potkolenica ne čine gotovo nikakav ugao, već se bez prelaza nadovezuju jedno na drugo: sve je vrtoglavo okomito, samo neposredno pri dodiru sa zemljom postoji mikroskopska crna horizontala, a to je upravo cipela — čaura za nožke. Zamislimo jednu na vrh postavljenu beskrajno vitku i dugu kupu, odsecimo joj kosi segment (elipsu), čiji je jedan kraj gore, skoro pri samoj osnovi kupe, a drugi skoro pri dnu do samog vrha (ili skoro vertikalnu ravan koja polovi kupu): ženska noga i večernja cipela koja učestvuje samo kao crna kapara, odnose se međusobno kao kupa i njen presek. Postoje dva gotovo vertikalna nagiba: jedan pripada čarapi, a drugi ravni preseka crne cipele, i ova dva nagiba eventualno zatvaraju ugao od tri stepena — to je ostalo od nezgrapne potkolenice i stopala. To je, dakle, koren žene. Najbolje je posmatrati njene tragove na asfaltu: mali nakrivljeni trapezoidni flaster, iza njega praznina, najzad tačkasti otisak potpetice. Najvažnija je, razume se, praznina između njih, čovek oseća nad njom zmi-joliki ikarovski beg, kao što se i na trapezu oseća trenja sa zemljom, a na potpetici okomit ubod; peta je mahom tamnije otisnuta od tabana. Praznina, dve različite forme senčene različitim intenzitetom: takva je neodlučna, sebi samoj protivrečna i otpadnička osnova ženskog tela. Nigde ne vrši odlučan pritisak na tlo: dodir između potplate i asfalta je samo okazionalistička paralela, ne snaga, — inekcijakikser potpetice je pre prisilan spoticaj, kruto zapinjanje, no dinamički rad — žene su sasvim slučajno ostale stojeći na zemlji. Sta bi bilo kad bi se kipovi podizali na postolja na isti način kao žene na visoke potpetice: naheo? Izdignu ih, ali i spuste: žene se uvek udaljuju od tla silovito se propinjući nad svojim potpeticama, da bi s nožnim prstima poput razmetnog sina ponovo pale nazad. Čvrsti organ polu-apoteoze uvek pobuđuje pored toga i nekakav utisak oružja: kad žena prekrsti nogu preko noge te potpetica ostane da visi u vazduhu, ona u potpunosti izgleda kao kljova rinocerosa ili nekakva vavilonska mamuza. Njena borbenost tim je veća što su i najelegantnijoj balskoj cipeli potplata i potpetica prljave: to je jedini pompezniiji deo oćece na kome je prljavština otrpljen sastavi deo. Kada se jedna cipela podiže u vazduh (na primer u garderobi prilikom skidanja kaljača), s izvesnim uzbuđenjem motrimo njen donji deo, jer zapravo tamo počinje žena, — u toj meri smo lokal, tačnije geopatrioti da smatramo važnijim onaj deo svake stvari koji se dodiruje sa zemljom i čudno je da tamo, neposredno kraj svile i zlatnih karika vidimo beličasto-zelenu rošavu prljavštinu ulica i podova, a da pritom ne postoji pravo na nju, kao što postoji kod cveta koji je ipak izrastao iz unutrašnjosti zemlje, dok je ovde prljavština samo nepravedan i možda lažan pečat gravitacije. Večernja cipela ostavlja utisak dubokog i frivolnog dekoltea, baš kao i nekadašnji dekoltei na grudima, — kako bi bilo čudno kad bi se pod izrezom na grudima našle krupne mrlje blata kao na cipeli. Lako je naravno nagoti V u ljubavnim uzengijama U-izreza da budu frivolni, ta grudi su stari banalan mamac, — međutim, kod glupe golenjače tim je zanimljivije što ona svoje sezanje za beskonačnim ume da iskoristi u svrhu frivolnog golišavljenja: na mestu gde se niko nije nadao nikakvoj čari, nastaje radost, jer je ono s okomitom smelošću, izazovno otkriveno. Tu je baš u celoj svojoj sirovosti vidljiva drevna mudrost po kojoj više volimo samo otkrivanje od onoga što se otkriva. I tamo gde je iz stopala nastala druga žena, štaviše od čitavog akta aktinija fiktavna paradigma nagosti, zauvek prebivaju blato i prijež. Ova neanatomska, već samo formalna, skoro isključivo pojavna nagost (ili slika apstraktnog smisla "nagote", a ne njenog sadržaja) vodi već čarapama, kojima je ovo jedna od osnovnih smicalicama.

(Fragment)

Prevod sa mađarskog:
JUDITA ŠALGO

BRATO PAVLOVIĆ

3

pesme

SREBRNA GALAMA ANDELA

U ogledalima desetak igala
Čestica pored odbačenog cveta
Prestala anđela srebrna galama
Otvoren sokak dodiruje vetar

O njoj pišeš O daljini čistoj
Svučenju iza ugla vodoskoka
Ući u ulicu novu nije isto
Kao do fajne neba visok sokak

Devojački sanduk Tu anđeo spava
Neobučena Sve stvari čiste
Zelje su hitre Odgurni paravan
Pomakni munju Nema je više.

MRAMORAN STOČIĆ LETA

U Mesec ukucan luster
Noć je svetlosti prag
I uđu u prste
Sitne daljine vrb

Zriču zrikavci Šapnem
Srebrni autogram
Iz tla iskoči pašće
Miš je u gumi auta

A ladoleža list okrugao
Na malo srce liči
Zvonka dojka kao ugao
Viša Još viši uskličnik

Vrh dvorca jutra udari
Dva stakla cipelica maljem
Srebro odgurnu rudari
I idu bistri dalje

Mramoran stočić leta
Kelner vrh rode nosi
Od devojaka sa sleta
Još lepši imaš profil

I ladoleža list okrugao
Na malo srce liči
Zvonka dojka kao ugao
Viša Još viši uskličnik.

SREBRNOG DINARA GRB I SESTRA

Ta stabla sad su više visoka
Lahor im liči na tvoju kosu
I seo sam pod nebo Kockar
Bistar na travu Tanku i oštru

S mladosti zaista A kao s pokerom!
Lepša od srpa jutra i vetra
Rečju si ili duše pokretom
Srebrnog dinara grb i sestra

Čekićem udarana Udarana svetlost
Ljubavi ivico Neboderu nacije!
Umorno radosan Bistru neveseo
S večnog balkona posle ovacije

Posmatram ipak u godine bežiš
Što koplje sećanje lome I sve leče
Mir tvojih ruku oko mene leži
I u očima ti balerine kleče.